

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2022 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Välitön verotus – Sijoittautumisvapaus – Yhteisöjen tulovero – Kuoriyhtiöitä koskeva veronkierron vastainen järjestelmä – Verotettavan tulon määrittäminen oletetun vähimmäistulon perusteella – Kotimaisilla säännellyillä markkinoilla listattujen yhtiöiden ja yhteisöjen jättäminen kyseisen verojärjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle

Yhdistetyissä asioissa C-433/21 ja C-434/21,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) on esittänyt 8.7.2021 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 16.7.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Agenzia delle Entrate

vastaan

Contship Italia SpA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. Jääskinen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Safjan ja N. Piçarra,

julkisasiamies: L. Medina,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Contship Italia SpA, edustajanaan F. d’Ayala Valva, avvocato,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajinaan G. De Bellis, D. G. Pintus ja F. Urbani Neri, avvocati dello Stato,
- Euroopan komissio, asiamiehinään W. Roels ja P. Rossi,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat SEUT 18 artiklan, luettuna yhdessä SEUT 49 artiklassa vahvistetun sijoittautumisvapauden periaatteen kanssa, tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty kahdessa asiassa, joissa tosiseikat ovat samat lukuun ottamatta kyseessä olevia verovuosia, sillä asiassa C-433/21 on kyse verovuodesta 2005 ja asiassa C-434/21 verovuodesta 2004, ja joissa asianosaisina ovat Contship Italia SpA (jäljempänä Contship), vastaanottavana yhtiönä ja Borgo Supermercati Srl:n oikeudenomistajana sekä Agenzia delle Entrate (verohallinto, Italia) ja joissa on kyse kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Julkisen talouden järkeistämistoimenpiteistä 23.12.1994 annetun lain nro 724 (legge n. 724 – Misura di razionalizzazione della finanza pubblica; GURI nro 304, Supplemento ordinario, 30.12.1994), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa, 30 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Osakeyhtiöitä, kommandiittiosakeyhtiöitä, rajavastuuyhtiöitä, avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä sekä kaikenlaisia yhtiöitä ja yhteisöjä, joiden asuinpaikka ei ole Italiassa mutta joilla on kiinteä toimipaikka Italian valtion alueella, pidetään kuoriyhtiöinä, ellei toisin osoiteta, jos tuloslaskelmasta, mikäli sellainen on laadittava, ilmenevien tulojen sekä vaihto-omaisuuden lisäysten ja tuottojen kokonaismäärä, satunnaiset erät pois lukien, on pienempi kuin seuraavat määrät: a) 1 prosentti tuloverolain hyväksymisestä 22.12.1986 annetun tasavallan presidentin asetuksen nro 917 (decreto del Presidente della Repubblica n. 917 – Approvazione del testo unico delle imposte sui redditi; GURI nro 302, Supplemento ordinario, 31.12.1986) 53 §:n 1 momentin c kohdassa mainitun omaisuuden, vaikka se olisi pitkäaikaista rahoitusomaisuutta, arvosta, johon lisätään saatavien arvo; b) 4 prosenttia kiinteän omaisuuden ja arvonlisäveron käyttöönotosta ja sääntelystä 26.10.1972 annetun tasavallan presidentin asetuksen nro 633 (decreto del Presidente della Repubblica n. 633 – Istituzione e disciplina dell'imposta sul valore aggiunto; GURI nro 292, 11.11.1976, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna, 8 bis §:n 1 momentin a kohdassa mainitun omaisuuden muodostamien pitkäaikaisten omaisuuserien, mukaan lukien leasingvuokratut omaisuuserät, arvosta; c) 15 prosenttia muiden pitkäaikaisten omaisuuserien, mukaan lukien leasingvuokratut omaisuuserät, arvosta.

--

Edellä olevia säännöksiä ei sovelleta --

5) yhtiöihin ja yhteisöihin, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian -- säännellyillä markkinoilla”.

- 4 Valtion vuotuisen ja monivuotisen talousarvion laatimisesta 27.12.2006 annetun lain nro 296 (talousarviolaki 2007) (legge n. 296 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2007); GURI nro 299, Supplemento ordinario, 27.12.2006), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa (jäljempänä laki 296/2006), 1 §:n 109 momentilla laajennettiin 4.7.2006 meneillään olleesta verovuodesta alkaen lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetyn poissulkemisen soveltamisalaa siten, että

se käsittää ”yhtiöt ja yhteisöt, joilla on määräysvalta yhtiöissä tai yhteisöissä, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian tai ulkomaiden säännellyillä markkinoilla, sekä itse listatut yhtiöt ja yhteisöt ja niiden määräysvallassa suoraan tai välillisesti olevat yhtiöt”.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 5 Borgo Supermercati oli Italian oikeuden mukaisesti perustettu rajavastuuyhtiö, jonka omisti kokonaan Saksassa pörssilistattu yhtiö Eurokai KGaA. Borgo Supermercati oli verovuosina 2004 ja 2005 ”puhdas holdingyhtiö” ainoana liiketoimintanaan Mika Srl:n, jonka ainoa osakkeenomistaja se oli, pääomasta omistamiensa osuuksien hallinnointi.
- 6 Veroviranomainen katsoi verovuosia 2004 ja 2005 koskevissa kahdessa verotuspäätöksessä lain nro 724/1994 30 §:n perusteella, että Borgo Supermercati täytti edellytykset sille, että sitä voitiin pitää kuoriyhtiönä, ja määrittä sen yhteisöjen tuloverotuksessa verotettavan tulon kyseisen pykälän mukaisesti siten, että lähtökohtana käytettiin mainitun yhtiön omistaman ainoan omaisuuserän arvoa eli sen täyttä omistusosuutta Mikan pääomasta.
- 7 Borgo Supermercati nosti näistä kahdesta verotuspäätöksestä kaksi kannetta Commissione tributaria provinciale di Genovassa (Genovan maakunnallinen verotuomioistuin, Italia), joka hylkäsi molemmat kanteet kokonaisuudessaan.
- 8 Borgo Supermercati teki Commissione tributaria provinciale di Genovan päätöksistä kaksi valitusta Commissione tributaria regionale della Ligurialle (Ligurian alueellinen verotuomioistuin, Italia), joka hyväksyi molemmat valitukset osittain.
- 9 Commissione tributaria regionale della Liguria totesi, että koska Borgo Supermercati oli ollut kyseessä olevana verovuonna Saksassa pörssilistatun yhtiön omistuksessa, siihen voitiin soveltaa lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädettyä perustetta kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle, jonka soveltaminen oli pääasian tosiseikkojen tapahtumisaikaan rajattu Italian säännellyillä markkinoilla listattuihin yhtiöihin. Sen mielestä tällainen laajentava tulkinta oli välttämätön sen periaatteen vuoksi, jonka mukaan pörssilistautumista koskevaa poissulkemisperustetta oli järkevää ja tarkoituksenmukaista tulkita syrjintäkiellon periaatteen mukaisesti, vaikka lainsäätäjä säati tällaisesta lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan soveltamisalan laajentamisesta vasta lailla nro 296/2006 toteutetun uudistuksen jälkeen.
- 10 Verohallinto ja Contship, johon Borgo Supermercati oli tällä välin sulautunut, valittivat Commissione tributaria regionale della Ligurian ratkaisusta Corte suprema di cassazioneen (ylin tuomioistuin, Italia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.
- 11 Contship vetoaa valitustensa tueksi lähinnä siihen, että Saksan oikeuden mukaisesti perustettu yhtiö, joka omisti Borgo Supermercatin kokonaan, olisi lainsäädännön johdonmukaisen tulkinnan perusteella pitänyt rinnastaa lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa, sellaisena kuin sitä sovellettiin ajallisesti pääasioiden tosiseikkoihin, mainittuihin ”yhtiöihin ja yhteisöihin, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla”, ja siten kyseisen Saksan oikeuden mukaisesti perustetun yhtiön tytäryhtiön olisi pitänyt jäädä lain nojalla kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle. Contshipin mukaan lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan, sellaisena kuin se oli ennen lain nro 296/2006 säätämistä, sellainen tulkinta, jossa ei noudateta edellä kuvattua

lähestymistapaa, nimittäin johtaisi määräysvaltaa käyttävän yhteisön kansallisuuteen perustuvaan syrjintään ja loukkaisi sijoittautumisvapautta sekä taloudellisen ja kaupallisen toiminnan vapautta Euroopan unionissa.

- 12 Contshipin mukaan tällaista tulkintaa tukee lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohtaan lailla nro 296/2006 tehty muutos, jolla ikään kuin saatettiin kyseinen kansallinen lainsäädäntö unionin oikeusjärjestykseen kiinteästi kuuluvien periaatteiden mukaiseksi.
- 13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa aluksi, että lain nro 724/1994 30 §:ssä säädetyllä veronkierron vastaisella järjestelmällä pyritään ehkäisemään tietyn oikeudellisen muodon käyttämistä muihin kuin sellaisiin tarkoituksiin, jotka parantavat liiketoimintaa harjoittavien pääomayhtiöiden tavanomaista dynamiikkaa. Kyseinen tuomioistuin täsmentää, että mainittua verojärjestelmää sovelletaan ainoastaan voittoa tavoitteleviin kaupallisiin yhtiöihin, mukaan lukien ulkomaisten yhtiöiden kiinteät toimipaikat ja niin sanotut ekstraterritoriaaliset yhtiöt.
- 14 Mainittu tuomioistuin esittää, että kyseisen verojärjestelmän soveltamisalaan kuuluvat yhtiöt yksilöidään soveltamalla niin sanottua toiminnan harjoittamista koskevaa testiä, joka perustuu kyseessä olevien yhtiöiden omaisuuden tuottavuuden arviointiin suhteessa laissa määriteltyihin vähimmäistuloparametreihin. Niinpä silloin, kun yhtiö ilmoittaa vuositulon, joka on vähimmäistuloparametrien soveltamiseen perustuvaa määrää pienempi, kyseisen yhtiön ei katsota harjoittavan liiketoimintaa, jolloin verotettava tulo määritetään lakisääteisen oletetun vähimmäistulon perusteella.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää, että lain nro 724/1994 30 §:ssä säädetään myös perusteista kyseisen verojärjestelmän soveltamatta jättämiselle. Kyseisiin poissulkemisperusteisiin kuuluu myös peruste, josta säädetään lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa, jonka pääasioiden tosiseikkoihin ajallisesti sovellettavassa versiossa säädettiin, että kuoriyhtiöitä koskevaa veronkierron vastaista järjestelmää ei sovelleta ”yhtiöihin ja yhteisöihin, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla”.
- 16 Kyseinen tuomioistuin korostaa, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan soveltamisalaa laajennettiin lailla nro 296/2006 4.7.2006 meneillään olleesta verovuodesta alkavin vaikutuksin siten, että se käsittää ”yhtiöt ja yhteisöt, joilla on määräysvalta yhtiöissä tai yhteisöissä, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian tai ulkomaisten säännellyillä markkinoilla, sekä itse listatut yhtiöt ja yhteisöt ja niiden määräysvallassa suoraan tai välillisesti olevat yhtiöt”. Corte suprema di cassazione katsoo kuitenkin, ettei kyseistä muutosta voida ajallisesti soveltaa pääasioiden tosiseikkoihin ja että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan sanamuoto, sellaisena kuin se oli ennen kyseistä muutosta, ei mahdollistanut tulkintaa, jonka mukaan poissulkemisperusteen soveltamisalan laajentamista Italiassa tai ulkomailla pörssilistattujen yhtiöiden tytäryhtiöihin olisi voitu soveltaa jo kyseisten tosiseikkojen tapahtumisaikana.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä, onko lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioiden tosiseikkoihin, sopusoinnussa syrjintäkiellon periaatteen kanssa, kun sitä tarkastellaan yhdessä SEUT 18 ja SEUT 49 artiklassa vahvistetun sijoittautumisvapauden periaatteen kanssa.

- 18 Kyseinen tuomioistuin nimittäin katsoo yhtäältä, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohta voi suppeassa merkityksessä johtaa syrjintään sellaisten yhtiöiden, jotka laskevat liikkeeseen arvopapereita, joilla käydään kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla, ja ulkomaisilla markkinoilla listattujen yhtiöiden välillä. Se katsoo toisaalta, että se, ettei kyseessä olevaa poissulkemisperustetta, josta mahdollisesti seuraa veroetu, uloteta koskemaan Italian tai ulkomaiden säännellyillä markkinoilla listattuja emoyhtiöitä, voisi rajoittaa sijoittautumisvapautta siitä aiheutuvan ja yhtiöihin, jotka aikovat siitä huolimatta, että ne asuvat ulkomailla eikä niillä ole kiinteitä toimipaikkoja, kuitenkin käyttää vapauttaan sijoittautua toissijaisesti Italiaan käyttämällä määräysvaltaa italialaisissa yhtiöissä, kohdistuvan kannustimia vähentävän vaikutuksen vuoksi.
- 19 Tässä tilanteessa Corte suprema di cassazione on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle sekä asiassa C-433/21 että asiassa C-434/21 seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ovatko SEUT 18 artikla (aiemmin EY 12 artikla) ja SEUT 49 artikla (aiemmin EY 43 artikla) esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle kuin [lain nro 724/1994] 30 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se oli nyt tarkasteltavaan asiaan ajallisesti sovellettavassa sanamuodossaan ennen [lailla nro 296/2006] tehtyjä muutoksia, jolla kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän – joka perustuu tuloille ja tuotoille asetettaviin vähimmäismääriin, jotka ovat suhteessa tiettyjen liiketoimintaan tarkoitettujen omaisuusarvoon ja joiden täyttymättä jääminen katsotaan osoitukseksi siitä, että yhtiö ei harjoita liiketoimintaa, minkä seurauksena veronalainen tulo määritetään olettaman perusteella – ulkopuolelle suljetaan pelkästään sellaiset yhtiöt ja yhteisöt, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla, mutta ei yhtiöitä ja yhteisöitä, joiden arvopapereilla käydään kauppaa ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla, eikä yhtiöitä, jotka käyttävät suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tällaisissa listatuissa yhtiöissä tai yhteisöissä tai ovat suoraan tai välillisesti tällaisten listattujen yhtiöiden tai yhteisöjen määräysvallassa?”

- 20 Unionin tuomioistuimen presidentin 3.9.2021 antamalla määräyksellä esillä olevat asiat yhdistettiin niiden käsittelyn kirjallista ja suullista vaihetta sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisupyyntöjen tutkittavaksi ottaminen

- 21 Italian hallitus väittää, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta, koska kummassakin yhdistetyssä asiassa esitetty kysymys on hypoteettinen.
- 22 Kyseinen hallitus väittää, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädettyä perustetta kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle sovellettiin pääasioiden tosiseikkojen tapahtumisaikaan ainoastaan sellaisiin yhtiöihin ja yksiköihin, joiden arvopapereilla käytiin kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla, ja että siten – koska Contship ei ole koskaan laskenut liikkeeseen arvopapereita Italian markkinoilla tai ulkomaisilla markkinoilla – se ei voi väittää, että pääasioissa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö olisi sitä syrjivä.
- 23 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos siis esitetyt kysymykset

koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus vastata niihin (tuomio 18.10.1990, Dzodzi, C-297/88 ja C-197/89, EU:C:1990:360, 34 ja 35 kohta; tuomio 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 28.4.2022, Caruter, C-642/20, EU:C:2022:308, 28 kohta).

- 24 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana näet on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 5.12.2006, Cipolla ym., C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, 25 kohta; tuomio 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 28.4.2022, Caruter, C-642/20, EU:C:2022:308, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että vaikka Contship ei ole koskaan laskenut liikkeeseen arvopapereita Italian markkinoilla eikä ulkomaisilla markkinoilla, lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetyn poissulkemisperusteen syrjivyyks voi johtua sellaisten yhtiöiden, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla, tytäryhtiöiden ja sellaisten yhtiöiden, joiden arvopapereilla käydään kauppaa ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla, tytäryhtiöiden erilaisesta kohtelusta.
- 26 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii myös selvittämään, onko pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä kannustimia vähentävä vaikutus ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla listattuihin yhtiöihin, jotka aikovat siitä huolimatta, että ne asuvat ulkomailla eikä niillä ole kiinteitä toimipaikkoja, kuitenkin käyttää vapauttaan sijoittautua toissijaisesti Italiaan käyttämällä määräysvaltaa italialaisissa yhtiöissä.
- 27 Ei siis ole ilmeistä, ettei pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella olisi mitään yhteyttä pääasioiden tosiseikkoihin tai kohteeseen.
- 28 Edellä esitetystä seuraa, että ennakkoratkaisupyynnöt voidaan ottaa tutkittaviksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavia huomautuksia

- 29 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 18 artiklaa voidaan soveltaa itsenäisesti ainoastaan sellaisiin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluviin tapauksiin, joita varten EUT-sopimuksessa ei ole erityisiä syrjinnän kieltäviä määräyksiä. Syrjintäkiellon periaate on kuitenkin toteutettu sijoittautumisoikeuden alalla SEUT 49 artiklassa (tuomio 29.2.1996, Skanavi ja Chryssanthakopoulos, C-193/94, EU:C:1996:70, 20 ja 21 kohta; tuomio 5.2.2014, Hervis Sport- és Divatkereskedelmi, C-385/12, EU:C:2014:47, 25 kohta ja määräys 22.10.2021, O ym., C-691/20, ei julkaistu, EU:C:2021:895, 20 ja 21 kohta).

- 30 Koska pääasiassa kyseessä olevien asioiden tosiseikat koskevat italialaista yhtiötä, jossa toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yhtiö käyttää määräysvaltaa, SEUT 49 artikla on merkityksellinen määräys arvioitaessa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa (ks. analogisesti tuomio 13.11.2012, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-35/11, EU:C:2012:707, 91 kohta ja tuomio 3.3.2020, *Tesco-Global Áruházak*, C-323/18, EU:C:2020:140, 52 kohta).
- 31 Niinpä ei ole aiheellista tulkita SEUT 18 artiklaa vaan yksinomaan SEUT 49 artiklaa.

Sijoittautumisvapaus

- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele kysymyksillään lähinnä, onko SEUT 49 artiklassa vahvistettu sijoittautumisvapaus esteenä lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioiden tosiseikkoihin, kaltaiselle lainsäädännölle, jossa peruste kuoriyhtiötä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle rajoitetaan koskemaan ainoastaan yhtiöitä, joiden arvopapereilla käydään kauppaa kotimaisilla säännellyillä markkinoilla, ja jossa jätetään kyseisen poissulkemisperusteen soveltamisalan ulkopuolelle muut kotimaiset tai ulkomaiset yhtiöt, joiden arvopapereilla ei käydä kauppaa kotimaisilla säännellyillä markkinoilla mutta jotka ovat ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla listattujen yhtiöiden ja yhteisöjen määräysvallassa.
- 33 Aluksi on muistutettava, että SEUT 49 artiklassa asetetaan velvollisuus poistaa rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisten vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Kyseinen vapaus sisältää SEUT 54 artiklan mukaan niiden jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettujen yhtiöiden, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionin alueella, oikeuden harjoittaa toimintaansa muissa jäsenvaltioissa tytäryhtiön, sivuliikkeen tai kauppaedustajan liikkeen välityksellä (ks. vastaavasti tuomio 21.9.1999, *Saint-Gobain ZN*, C-307/97, EU:C:1999:438, 35 kohta ja tuomio 20.1.2021, *Lexel*, C-484/19, EU:C:2021:34, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Sijoittautumisvapaudella pyritään takaamaan toisen jäsenvaltion kansalaisille ja SEUT 54 artiklassa tarkoitetuille yhtiöille omiin kansalaisiin nähden samanlainen kohtelu vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja kielletään yhtiöiden osalta kaikki niiden kotipaikan sijaintiin perustuva syrjintä (tuomio 12.12.2006, *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation*, C-374/04, EU:C:2006:773, 43 kohta ja tuomio 3.3.2020, *Tesco-Global Áruházak*, C-323/18, EU:C:2020:140, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Tässä yhteydessä kiellettyä on paitsi yhtiöiden kotipaikkaan perustuva avoin syrjintä myös kaikki missä tahansa muodossa tapahtuva peitelty syrjintä, jossa muita erotteluperusteita käyttämällä päädytään tosiasiaissa samaan lopputulokseen (tuomio 5.2.2014, *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, C-385/12, EU:C:2014:47, 30 kohta; tuomio 3.3.2020, *Tesco-Global Áruházak*, C-323/18, EU:C:2020:140, 62 kohta ja tuomio 25.2.2021, *Novo Banco*, C-712/19, EU:C:2021:137, 31 kohta).
- 36 Kansallinen lainsäädäntö, jossa tehdään verotettavien tulojen määrittämisen yhteydessä ero kyseessä olevien arvopapereiden kaupankäyntipaikan perusteella, voi kuulua tällaisen kiellon piiriin.

- 37 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin niin, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan, sellaisena kuin sitä sovelletaan ajallisesti pääasioiden tosiseikkoihin, mukaan kuoriryhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jätetään ainoastaan ”yhtiöt ja yhteisöt, joiden arvopapereilla käydään kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla”.
- 38 Kun otetaan huomioon kyseisen säännöksen soveltamisala, on siten todettava, ettei pääasioissa kyseessä olevasta kansallisesta lainsäädännöstä seuraa, että Contshipin kaltaista Saksassa listatun emoyhtiön omistamaa yhtiötä ja Italiassa listatun emoyhtiön omistamaa yhtiötä kohdeltaisiin eri tavalla. Koska kyseisessä lainsäädännössä nimittäin säädetään, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetty peruste kuoriryhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle koskee ainoastaan yhtiöitä, jotka on itse listattu Italian säännellyillä markkinoilla, sillä, että yhtiö on Italiassa tai ulkomailla listatun yhtiön tytäryhtiö, ei ole merkitystä.
- 39 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevista tiedoista sitä vastoin ilmenee, että Contship ei ollut koskaan laskenut liikkeeseen arvopapereita Italian säännellyillä markkinoilla, eikä siihen tästä syystä voitu soveltaa lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädettyä perustetta kuoriryhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle, kuten ei muihinkaan listaamattomiin italialaisiin yhtiöihin. Niinpä Contship ei olisi voinut vedota kyseisessä säännöksessä säädettyyn poissulkemisperusteeseen myöskään siinä tapauksessa, että se olisi ollut Saksassa listatun yhtiön sijasta Italiassa listatun yhtiön määräysvallassa.
- 40 Niinpä lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdan soveltamisesta ei voi seurata ulkomaisilla markkinoilla listatun emoyhtiön omistaman yhtiön ja Italian markkinoilla listatun emoyhtiön omistaman yhtiön erilaista kohtelua.
- 41 Toiseksi vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 49 artikla on esteenä sellaisille kansallisille toimenpiteille, jotka ovat omiaan tekemään unionin kansalaisille vaikeammaksi tai vähemmän houkuttelevaksi käyttää EUT-sopimuksessa taattua sijoittautumisvapautta, vaikka kyseisiä toimenpiteitä sovellettaisiinkin tekemättä eroa kansalaisuuden perusteella, ja että tällaisia rajoittavia vaikutuksia voi esiintyä muun muassa silloin, kun kansallisen lainsäädännön takia yhtiö voi pidättäytyä perustamasta alisteisia yksiköitä, kuten kiinteitä toimipaikkoja, muihin jäsenvaltioihin ja harjoittamasta toimintaansa tällaisten yksiköiden välityksellä (tuomio 3.9.2020, Vivendi, C-719/18, EU:C:2020:627, 51 kohta ja määräys 22.10.2021, O ym., C-691/20, ei julkaistu, EU:C:2021:895, 23 kohta).
- 42 Tältä osin on korostettava, että jäsenvaltioiden verotuksellisen itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla on niin, että kun unionin tasolla ei ole toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, jäsenvaltioiden tehtävänä on säätää oletettuja kuoriryhtiöitä koskevasta veronkierron vastaisesta järjestelmästä. Tällaista toimivaltaa käytettäessä on kuitenkin noudatettava unionin oikeutta ja muun muassa sijoittautumisvapautta koskevia EUT-sopimuksen määräyksiä (ks. analogisesti tuomio 30.6.2011, Meilicke ym., C-262/09, EU:C:2011:438, 37 ja 38 kohta ja tuomio 19.12.2019, Brussels Securities, C-389/18, EU:C:2019:1132, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 43 Pääasioissa kyseessä olevasta lainsäädännöstä ilmenee kuitenkin, että jos emoyhtiö on listattu Italian säännellyillä markkinoilla, sen tytäryhtiöön ei voida soveltaa lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädettyä perustetta kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle, ellei tytäryhtiötä itseään ole listattu.
- 44 Tästä seuraa, että tytäryhtiöt eivät saa edullisempaa verokohtelua sillä edellytyksellä, että niiden emoyhtiöt on listattu kotimaisilla pörssimarkkinoilla.
- 45 Koska pääasioissa kyseessä olevalla lainsäädännöllä ei siten suosita kotimaisilla säännellyillä markkinoilla listattujen emoyhtiöiden omistamia yhtiöitä, jotka haluavat hyötyä perusteesta kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle, kyseisellä lainsäädännöllä ei voi olla mitään kannustimia vähentävää vaikutusta ulkomaisilla markkinoilla listattuihin emoyhtiöihin.
- 46 Lisäksi on mainittava Euroopan komission tavoin, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädettyä poissulkemisperustetta sovellettiin ainoastaan sellaisiin oletettuihin kuoriyhtiöihin, joiden arvopapereilla käytiin kauppaa Italian säännellyillä markkinoilla, ja sen soveltamisalan ulkopuolelle jäivät siten ulkomaisilla markkinoilla, mukaan lukien muiden jäsenvaltioiden kuin Italian tasavallan markkinat, listatut kuoriyhtiöt. Viimeksi mainittu tilanne ei kuitenkaan vastaa pääasioiden olosuhteista ilmenevää tilannetta, ja siten unionin tuomioistuimen vastaus kysymykseen siitä, onko tällaista erottelua pidettävä syrjintänä sijoittautumisvapauden kannalta, menisi esitettyjä kysymyksiä pidemmälle eikä siitä olisi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle hyötyä pääasioiden ratkaisemisessa.
- 47 Niinpä se, että lain nro 724/1994 30 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetyn kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamatta jättämistä koskevan perusteen henkilöllistä soveltamisalaa rajoitetaan pääasioissa kyseessä olevalla tavalla, ei ole omiaan tekemään ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla listatun emoyhtiön sijoittautumista Italian alueelle vaikeammaksi tai vähemmän houkuttelevaksi.
- 48 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että SEUT 49 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa peruste kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle rajoitetaan koskemaan yhtiöitä, joiden arvopapereilla käydään kauppaa kotimaisilla säännellyillä markkinoilla, ja jossa jätetään kyseisen poissulkemisperusteen soveltamisalan ulkopuolelle muut kotimaiset tai ulkomaiset yhtiöt, joiden arvopapereilla ei käydä kauppaa kotimaisilla säännellyillä markkinoilla mutta jotka ovat ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla listattujen yhtiöiden ja yhteisöjen määräysvallassa.

Oikeudenkäyntikulut

- 49 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

SEUT 49 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa peruste kuoriyhtiöitä koskevan veronkierron vastaisen järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jättämiselle rajoitetaan koskemaan yhtiöitä, joiden arvopapereilla käydään kauppaa kotimaisilla säännellyillä markkinoilla, ja jossa jätetään kyseisen poissulkemisperusteen soveltamisalan ulkopuolelle muut kotimaiset tai ulkomaiset yhtiöt, joiden arvopapereilla ei käydä kauppaa kotimaisilla säännellyillä markkinoilla mutta jotka ovat ulkomaisilla säännellyillä markkinoilla listattujen yhtiöiden ja yhteisöjen määräysvallassa.

Allekirjoitukset